

02/07/2015

"Activisme Mobilitzant Ciència"

En els conflictes socioambientals és cada vegada més visible l'anomenat "Activisme Mobilitzant Ciència", un procés en què els activistes locals contacten amb experts científics per comprendre els impactes que un projecte pot tenir a la seva terra o salut, coproduint nous coneixements. Aquest article estudia els casos de les mines d'urani a Níger i Namíbia, on treballadors i comunitats afectades per malalties que la ciència ortodoxa no relaciona amb la mina, han aconseguit visibilitat i legitimitat a través d'aquest procés.

Almoustapha Alhacen al costat de roques radioactives

Aquest article analitza un procés cada vegada més visible en conflictes socioambientals que s'anomena "Activisme Mobilitzant Ciència" (AMS en anglès), en què organitzacions locals estan contactant amb experts científics per comprendre

millor els impactes que els projectes (ja sigui una mina, una presa o una incineradora) poden tenir (o estan tenint) a la seva terra o salut. L'autora analitza com aquest procés és dirigit pels activistes, que juntament amb els científics, “coprodueixen” nous coneixements que moltes vegades contradiuen la informació publicada per les empreses. Els activistes locals aconsegueixen a través d'aquest procés més legitimitat i visibilitat en els processos de presa de decisions, podent arribar a disputar el balanç de poder entre les empreses i les comunitats. Els casos revelen com els activistes solen ser pocs i voluntaris i a més posseeixen l'habilitat de participar en política.

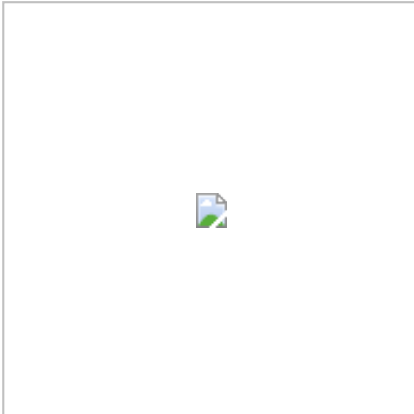

Figura 1. Bertchen Kohrs i un membre de l'equip de CRIIRAD prenen mostres d'aigua al riu Khan.

L'article fa servir com a casos d'estudi les mines d'urani a Níger i Namíbia, ja que són un excel·lent exemple del que AMS intenta confrontar amb la creació de coneixement, l'opacitat de l'energia nuclear i la incertesa sobre la radioactivitat de baix nivell existent en aquestes mines, ja que no és possible establir relació estadística entre una malaltia i el seu treball a la mina. Atès que la ciència ortodoxa no abasta els afectats per aquestes malalties, els activistes recorren a AMS que, juntament amb altres processos com *Street Science*, són el primer pas per donar visibilitat a actors que abans no havien estat tinguts en compte.

Una possible crítica a AMS és que els activistes poden ser cooptats pel llenguatge científic i ser distrets i/o absorbits en discussions científiques amb l'empresa. Atès que en els casos d'estudi analitzats això no ha passat, l'article ofereix tres claus per evitar cooptació en relacions científic-activista: els científics són independents de la indústria; el nou coneixement coproduït no s'ha convertit en la seva única estratègia o discurs; i les organitzacions locals eviten l'ús de llenguatge científic i no aspiren a comprendre tots els detalls, opten en canvi per una relació més estreta (si es pot) i fins i tot de dependència amb l'expert.

L'article repassa i compara AMS amb diversos processos participatius com la investigació participativa basada en la comunitat (CBPR), ciència ciutadana, la democratització de la ciència o *Street Science*. L'article també contribueix a dos marcs teòrics. D'una banda estén l'ús del terme coproducció pertanyent als estudis de ciència i tecnologia (STS en anglès). Vira l'atenció a les especificitats de com es coprodueix el coneixement, com es pot combinar el coneixement local i científic i com els seus resultats poden ser mobilitzats en un conflicte socioambiental. Aquest marc es basa en la premissa que tot coneixement (inclòs el científic) és en part socialment construït i per tant pot ser disputat per un altre coneixement “coproduït”. L'ecologia política també ha estat instrumental per assenyalar les estructures desiguals de poder i coneixement existents en els conflictes socioambientals que processos com AMS volen reptar.

Marta Conde

Ecological Economics and Integrated Assessment Unit
Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA)
mcondep@gmail.com

Referències

[View low-bandwidth version](#)